

УДК 94(477.43)“2014-2016”

Ю.І.Блажевич, О.І.Блажевич

Мистецька сотня “Рух до перемоги” Хмельниччини – воїнам АТО (2014–2016 рр.)

На основі опублікованих журналістських матеріалів висвітлюється становлення та активна діяльність об'єднаних у творчі колективи митців Хмельниччини, проведення волонтерських мистецькі акцій в зоні АТО, у військових госпіталях, на різних добродійних заходах та фестивалях. Проаналізовано форми, методи і засоби, які практикуються митцями-волонтерами під час їх поїздок на Схід України, в зону антитерористичної операції, на передовій, де перебували бійці-земляки в різних військових підрозділах (80-й окремий полк спецпризначення, військова частина А-3013, 73-й морський центр спецпризначення, батальйони 30-ї окремої механізованої бригади, артилерійська частина тощо). Детально висвітлено творчу діяльність мистецької сотні “Рух до перемоги” у військових лікувальних закладах Старокостянтинова, Вінниці, Хмельницького, Луцька, Рівного, у зоні АТО, у наближених до неї госпіталях, на військових полігонах в різних регіонах України. Наголошено, що, незважаючи на певні матеріалі труднощі, члени мистецької сотні “Рух до перемоги” якісно виконують свою добродійну справу, піснями, танцями й віршами заліковують душевні та фізичні рани бійців-земляків в зоні АТО.

Ключові слова: Хмельниччина, митці, волонтерські мистецькі акції, мистецька сотня “Рух до перемоги”, зона АТО, військові госпіталі, військові полігони.

Неоголошена війна, яка вже більше двох років незагоєною раною кровоточить на тілі України в Донбасі, пробудила найкращі морально-духовні риси нашого суспільства: милосердя, самовідданість заради миру і безпеки рідної землі. Цілком природно, що біда і смертельна небезпека, загроза цілісності

та незалежності української держави згуртували навколо армії і країни потужний волонтерський рух всіх прошарків населення України, зокрема й мешканців Хмельниччини. На потреби воїнів АТО зібрано і відправлено сотні й тисячі тон продуктів, необхідну амуніцію (термобілизну, бронезилети, літній і зимовий одяг, кевларові шоломи, шкарпетки, берці), медикаменти, засоби гігієни, цигарки, тепловізори, зарядні пристрої, приціли, таблетки для знезараження води, “буржуйки”, ліхтарики, тактичні окуляри, рукавиці, рації, ножі “Скіф”, чай, каву, воду, якісне взуття на системі “Гортекс”, яке відштовхує вологу і доволі зносостійке, наколінники, листи і передачі від рідних, школярів, студентів, пересічних громадян, ветеранів, волонтерських та громадських формувань, керівників підприємств, організацій та установ.

Нині на Хмельниччині діють різноманітні добродійні фонди і об’єднання, активно працюють у цьому напрямку органи цивільного захисту, представники Червоного Хреста тощо. Армія у нас стала народною, а неоголошена війна путінського режиму тільки об’єднала і консолідувала націю у боротьбі проти агресора.

Необхідно також відзначити, що ще влітку 2014 року, в розпал важких оборонних боїв на Сході України, розпочався благодійний волонтерський марафон. На театр бойових дій, у військові госпіталі, в місця дислокації “атомників” другої і третьої лінії оборони розпочали виїжджати артисти, співаки, культурмійці, хори, кіносценаристи, письменники, художники, театральні... При Міністерстві культури України було сформовано перший “Мистецький багальйон”, до якого увійшли митці з усієї України, зокрема й з нашого краю. До речі, на Хмельниччині таке починання було активно підтримане. У населених пунктах, військових госпіталах, на вулицях і майданах, в освітніх закладах та установах культури розпочалися мистецькі акції на підтримку воїнів АТО.

Про такі починання та ініціативи заговорили в засобах масової інформації, в передачах радіо і телебачення. Останнім часом з’явилися публікації в місцевих періодичних виданнях О.Радушинської, Л.Садомської, С.Грищука, С.Патри, Т.Слободянюк, І.Салій, К.Градової та інші.

Метою статті є узагальнення матеріалів періодики, присвячених створенню і яскравій концертній і пропагандистській діяльності митців Хмельниччини воїнам, які захищають державний суверенітет України в зоні Антитерористичної операції, набувають бойового злагодження на військових полігонах, одужують після поранення в шпиталях чи проходять реабілітацію в оздоровчих закладах.

На Хмельниччині ще у березні 2014 року з’явилася група ініціативних митців, які на волонтерській основі вирішили підняти словом і піснею бойовий дух бійців, вселяти в них віру у перемогу. Одним з таких організаторів і ініціаторів стала Оксана Радушинська – відома журналістка, письменниця, телерадіоведуча, активна волонтерка, добродійниця тощо. Здавалося б, людина з обмеженими можливостями, вона могла замкнутися у собі, у своїй немочі, однак її батьки, Ніна Василівна і Петро Онуфрійович, зробили все, щоб їхня донечка (з трьох років) не просто існувала, а жила повноцінним життям. Оксана

успішно закінчила школу, здобула вищу освіту, стала журналісткою районного радіо, захопилася етнографією і етнологією українського народу, почала літературну творчість, стала володаркою численних премій та нагород різноманітних творчих конкурсів, одержала високу державну нагороду – орден княгині Ольги, стала почесною громадянкою м. Старокостянтинова.

Однак в її життя, як і інших українців, ввірвалася неоголошена війна. Спочатку окупація путінським режимом Криму, потім розпалювання проросійськими поплічниками антиукраїнської істерії на Сході і Півдні України, що переросла в агресивну війну сепаратистів, підтриманих російською армією, на Донбасі. Кожний свідомий українець, патріот почав шукати своє місце у цій трагедії і біді. Що ж могла Оксана, людина у візку, яка ніколи не тримала зброю у руках, в такій ситуації? Спочатку вирішила поїхати з концертом у Чонгар, тоді це була “найгарячіша” точка, однак одержала категоричну відмову від військовиків. Тоді в неї визріла ідея – зібрати групу небайдужих творчих людей – знайомих співаків, поетів, артистів, і вже у квітні 2014 року, на Вербну неділю ця бригада дала перший благодійний концерт для військовослужбовців на летовищі авіаційної бригади в Старокостянтинові. Це був тільки початок, у той час думалося, що все скінчиться на Сході України швидко і благополучно. Утім розпочалася антитерористична операція, яку Президент України Петро Порошенко згодом назвав “Вітчизняною війною” [1, с. 12].

Фактично з цього першого волонтерського концерту й розпочала свою діяльність “Подільська музична сотня”, як спочатку її охрестили журналісти і яку очолила Оксана Радущинська (пізніше до неї стали вживати “Мистецька подільська сотня”). Під час першого концерту хмельницькі артисти прибули на летовище, щоб просто неба провести благодійний концерт для військовослужбовців частини. Замість сцени – причіп від КАМАЗа, замість лаштунків – зелені пагорби, замість софітів – низькі хмари і відверто холодна днина Вербної неділі. А в решті – такі ж щирі емоції, зичення, спілкування між артистами та глядачами і найкращі пісенно-музичні дарунки від знаних, впізнаних і титулованих митців сцени нашої області.

Народна артистка Марія Ясіновська, заслужений артист Степан Тимчишак, заслужений працівник культури Борис Лободюк, заслужений діяч естрадного мистецтва Іван Пустовий, лауреат “Слов’янського базару” Віктор Шайда, володарка Гран-прі “Червоної руги” Дарія Коневега, скрипаль Антон Вараниця, брати Павло та Олександр Дасюки, Богдана Ясіньська, Наталя Кирилішина, Олег Круторогий і капітан Олександр Петрук виконали найкращі пісенні та інструментальні номери зі свого репертуару. Глядачі не просто бурхливо аплодували, а й підтанцьовували, підспівували артистам, а ще справжнім хором відгукувалися на патріотичне “Слава Україні”, котре лунало раз по раз.

Цей перший концерт насправді дав могутній поштовх і стимул для подальшої діяльності. Вже упродовж 2014 р. новосформований волонтерсько-мистецький колектив більше 40 разів побував у військових госпіталях та військових частинах, на полігонах тощо. Зрозуміло, що досить не просто було вирішувати

питання з транспортом, паливом, інструментами та фінансуванням. На жаль, на моральному рівні було й банальне людське непорозуміння й відверта недовіра щодо того, що, наприклад, зібрані гроші підуть на потреби бійців АТО, особливо воїнів-земляків. Це вирішилося тільки з часом, коли владні структури, підприємці та пересічні громадяни побачили у цих заходах і духовну і матеріальну силу на підтримку бойового духу “атовців” як на передовій і в тилу, так у військових госпіталях, куди члени “Мистецької подільської сотні” везли пісню, музику, гумор, влучне поетичне слово, чим знімали емоційне і фізичне навантаження земляків. Ці поїздки стали можливими завдяки допомозі партнерів-транспортників, насамперед державних і приватних перевізників з обласної філармонії, міста Старокостянтинова (управління соціального захисту населення, територіальний центр соціального обслуговування, деякі приватні перевізники), палимим часто забезпечувало ТОВ “Старокостянтинівська база нафтопродуктів”, інші державні і недержавні установи, сільськогосподарські фермерські господарства тощо.

Необхідно також зазначити, що постійну підтримку волонтерська сотня отримувала від обласного управління культури, національностей, релігії і туризму, 42-го гарнізонного будинку офіцерів м. Старокостянтинова, за погодженням і всілякою підтримкою Генерального Штабу Збройних Сил України, облдержадміністрації і обласної ради.

“Від самого початку моєї артистично-волонтерської діяльності, – розповідала Оксана Радущинська, – я звернулася з пропозицією про співпрацю до людей, із якими упродовж багатьох років знаємося, працюємо і дружимо. Це 42-й гарнізонний будинок офіцерів. Його директор Сергій Чеплаков постійно здійснює координацію наших дій, маневруючи між військовими реаліями й ініціативами волонтерського об’єднання. Всебічне сприяння йде від Старокостянтинівського міського управління соціального захисту населення, а його начальник Наталя Шабельник регулярно долучається до волонтерських акцій, сама їх ініціює. Конструктивна співпраця складається з організацією воїнів АТО м. Старокостянтинова, з хмельницьким об’єднанням українців “Яворина”, Старокостянтинівським гарнізоном”.

Серед волонтерів творчої сотні – як артисти-професіонали, так і аматори. Це відома скрипалька Майя Онищук, оперний співак Степан Дробіт, баяніст Олександр Якубов, співачка Марія Мазур, чоловічий вокальний ансамбль “Mikst”, бард Ігор Білий, автор і виконавець Юрій Старчевод з Києва, гітарист і співак Юрій Вилавський, капітан ЗСУ, співак Олександр Петрук, репер Руслан Ковальчук, співачка Ірина Качан – дружина підполковника, капітана Ільотної ескадрильї, співак Сергій Скоп. До участі в окремих концертах долучаються співочі школярі: Артем Харченко, Олена Лиманська, Марія Голук. А ще серед волонтерів сотні – настоятель храму Святої Трійці УПЦ КП отець Степан Капустинський, звукооператор Сергій Грищук, фотограф Леся Храбовська, яка займалася і відеозйомкою. Батьки Оксани Радущинської, які постійно перебувають з нею та всіляко допомагають у поїздках, батько, як професійний

фотограф, також здійснював фотозйомку всіх волонтерських заходів [1, с. 12].

2014 рік для “сотні” був багатим на поїздки в зону АТО. “Ви – ті артисти з Хмельницького, що їздять по АТО з концертами?” – пізніше запитували на блокпостах у “Мистецької подільської сотні”. “Приїдьте до нас у День Повітряно-Десантних військ”, – прохання командира 8-го окремого полку спецпризначення, база якого знаходиться в Хмельницькому, застало зненацька під час попереднього візиту “Мистецької подільської сотні” з концертами в зону АТО. “Так це ж – через тиждень... Ні, ми не встигнемо підготуватися – транспорт, пальне, гостинці, а ще кожен з артистів має роботу, зобов’язання... На жаль, ні...”. Однак все вийшло.

Коли ранні сутінки (а на сході країни – на добру годину раніше, ніж у нас) хапали за очі, автобус спецрейсом з Хмельницького зайхав у розташування “вісімки” на Старобільщині Луганської області. Перша неділя серпня. 85-та річниця створення Повітряно-Десантних військ Збройних Сил України. Частина Високомобільних десантних військ – “десантура”. Зразу ж пригадалися анекдоти-бувальщини-переповідки про “відрив ведевешників у день ВДВ”. Ото чогось схожого, вмліваючи серцем, очікували й митці, морально готуючись пізнати усі радощі майбутнього спілкування. Надто, коли з автобуса їх мало не в обійми зустріли дуже чоловіки в біло-синіх тільниках і зі щасливими посмішками на обличчі. Хлопці дійсно були веселими, та не завдяки градусам алкоголю, а від того, яке свято влаштували їм у день ПДВ хмельничани, старобільчани, кияни – словом, українці.

Найперше – за кілька годин до приїзду “сотні” відбувся “Матч миру” між футбольною командою “Старобільський десант” і ветеранами “Динамо”. Хоча наші хлопці поступилися динамівцям одним м’ячем у серії післяматчевих пенальті, однак настрою це не зіпсувало. Бо ж у розташуванні частини на іменинників професії вже чекав відомий шоумен і волонтер Сергій Притула, який привіз бійцям коліматорні приціли і засоби для змащування стрілецької зброї. Творча команда також завітала не з порожніми руками – особисті передачі і вітання бійцям від рідних, листи, багато смаколиків, фруктів, одноразовий посуд, камуфляж, маскувальні сітки. Процес тривав одночасно: вивантаження з автобуса гостинців, налаштування звукопідсилюючої апаратури, обійми і привітання зі знайомими і незнайомими бійцями, розмови про все й одразу і багато-багато ширості та посмішок.

Надворі вже вечоріло, коли “сотнярі” розпочали концерт, дотримуючись режиму маскування. А коли пролунало привітання “Зі святом, десантура!” – грім оплесків і вигуки “Слава!” лунали так, що й про режим маскування забули. Концерт вдався на славу. Спали митці після смачної святкової вечері, до речі, на ліжках тих спецпризначенців, котрі, попри святкову дату, були на бойовому завданні. Варто зазначити, що разом із “сотнею” до 8-го окремого полку спецпризначення з Хмельницького, у складі делегації приїхали представники волонтерської спільноти “Хмельницький-Армія SOS”, які вже понад рік піклувалися всебічним забезпеченням наших воїнів-земляків у багатьох частинах,

однак 8-й окремих полк – їхній підшефний. Тож бійці, довідавшись, хто до них приїхав, справжніми оваціями зустріли своїх “ангелів тилу”, “ангелів Добра”. Такими ж оваціями сприймали кожну пісню, кожне поетичне слово митців бійці, котрих за кілька годин після цього концерту мали перебазувати на передній край. У цій поїздки “сотні” ще двічі випадало ночувати у хмельницьких спецпризначенців після концертів у інших військових частинах. В одну з таких ночей дуже близько почули артисти вибухи від обстрілів важкою зброєю, кулеметні черги, часом їм здавалося, що це кіно чи телесюжет, хоча все було насправді [3, с. 12].

У жовтні 2014 року “Мистецька подільська сотня” побувала у Військово-медичному клінічному центрі Центрального регіону, що у Вінниці. Найперше, митці, зустріли там земляків-“атовців” з Хмельницького і Старокостянтиніва, які проходили тут курс лікування. А артисти приїхали сюди не заради гонорару, на заради слави, не заради підтримки-схвалення місцевої влади чи окремих політиків, а заради цих хлопців, які вижили в боях під Волновахою, Маріїнкою, Пісками, Савур-Могилою... Як завжди, користувалися неабияким успіхом у глядачів лауреат “Слав’янського базару” Віктор Шайда, солісти Хмельницького муніципального естрадно-духового оркестру Марина Українець та Артем Ромасюков. Окремо варто відзначити старокостянтинівську складову “сотні”: капітана Олександра Петрука і Катерину Аргунову, солістку гурту “2+3” (керівник полковник Є.Блискун), а також Сергія Чеплакова, директора гарнізонного Будинку офіцерів, котрий регулярно надає для мистецьких акцій звукопідсилюючу апаратуру й особисто сідає за пульт.

Наступного дня митці побували з добродійним концертом у Хмельницькій військовій частині А-3013, яка з початком фази АТО на 90% забезпечувала можливість для польотів військовим авіаторам, а до зони безпосередніх бойових дій спрямовувала спецтехніку й особовий склад. З незмінним успіхом пройшов цей концерт, артисти від душі подарували землякам позитивні емоції, втілені в піснях, музиці, гуморі, поетичному слові Оксани Радушинської [4, с. 14]. Фактично восени 2014 року “Мистецька подільська сотня” заради українських армійців провела одинадцять благодійних концертів.

Один із таких виступів відбувався у Рівному, де проходила лікування поранені бійці. “Минулого тижня два дні поспіль ми навідувалися з благодійними концертами до медичних установ не лише нашої, а й сусідньої області, – розповідає організаторка концертів Оксана Радушинська. – Спершу – до Рівненського військового госпіталю. Просто неба, під кронами сонячно-жовтих кленів на території медустанови понад дві години співали, грали, спілкувались і навіть танцювали з бійцями, котрі знову та знову просили наших артистів виконати улюблену композицію і буквально не відпускали додому. Такої теплої зустрічі годі було й чекати: коли співали всі гуртом, коли чоловіки на милицях відкидали убік костури і підтанцьовували в такт музиці, запрошували до танцю медсестер, а вони ойойкали : “Ви ж завтра на ноги не підніметеся!...” [5, с. 14].

Наступного дня “сотню” чекали у відомчому санаторії МВС України в області, що в Сатанові Городецького району. Обласне управління МВС висту-

пило з ініціативою безкоштовно надати оздоровницю для потреб поранених правоохоронців, зокрема тих, котрі вижили в іловайському котлі. Саме для них, які пройшли справжнє пекло, а разом і для медперсоналу санаторію “Мистецька подільська сотня” подарувала яскравий концерт і сердечне спілкування. За словами тамтешніх лікарів, митцям вдалося створити маленьке диво, оскільки майже два тижні, а саме стільки часу бійці проходили реабілітацію в Сатанові, хлопці ходили похмурими і рідко посміхалися. А з артистами не тільки співали і танцювали, а й залюбки фотографувалися після концерту. “Сотню” запросили приїжджати ще й ще. Артисти пообіцяли приїхати і не тільки в Сатанів, а й в госпіталі та військові частини Хмельниччини, Вінниці та Рівного. А ще митці “сотні” взяли участь у вуличних концертах просто неба на вулиці Проскурівській обласного центру, які ініціював і організував відомий співак, громадський активіст, член “сотні” Віктор Шайда спільно з благодійним фондом “Центр Добриня” та спільнотою “Хмельницький Армія SOS” [5, с. 14].

Протягом чотирьох днів вересня 2015 року творче волонтерське об’єднання здійснило серію благодійних концертів для захисників держави, відвідавши армійців у трьох областях західного регіону України. З концертом для мобілізованих, які проходять навчання і бойове злагодження на рівненському полігоні, “Мистецька подільська сотня” спільно з 42-м гарнізонним будинком офіцерів побувала вже вдруге. Вперше приїздили на межі зими і весни, тепер – на початку осені. А за півроку між ними візитами кілька разів зустрічалися в АТО з армійцями, які були глядачами отого першого концерту. Відтак, зосередившись на концерті, “сотня” у складі співаків Марини Українець, Назарія Полякова, Олександра Петрука, Руслана Ковальчука, Ірини Качан, новобранців-солістів Хмельницької обласної філармонії Олександра Якубова та Олени Івасюк, а ще до цього гурту долучився соліст Рівненської філармонії, автор-виконавець Леонід Репета, відпрацювала потужний півторагодинний концерт. Завершили виконанням українського Славня і домовленістю зустрітися на концерті з нагоди перемоги.

Після концерту на полігоні “сотня” вирушила не до Хмельницького, а далі, на Волинь, до Луцька. Навідатися до бійців, котрі лікуються у тамтешньому госпіталі, планували вже давно. Проте щоразу плани доводилося коригувати. Цього разу зійшлися і зірки на небі, і на земні дороги. Отож надвечірньої пори на майданчику на території шпиталю, під старезними, щедро родючими яблунями і грушами, спілкувалися з бійцями. Подарували розмаїту палітру емоцій: сумували і сповнювалися надії, раділи і замислювалися, сміялися і реготали, співали, розмовляли, танцювали, ділилися враженнями, обіймами і посмішками. А найголовніше – дякували нашим героям за мужність, бажаючи швидкого одужання і повернення додому [7, с. 14].

У другій половині липня 2015 року “Мистецька подільська сотня” подарувала сім благодійних концертів у зоні АТО для цивільного населення і військовослужбовців. Акція відбулася за сприяння тодішнього голови Хмельницької ОДА Михайла Загородного і прес-секретаря Хмельницької територіальної

організації партії “Солідарність” – Блок Петра Порошенка” Олександра Попова. Подільські митці Оксана Радушинська, Віктор Шайда, Назарій Поляков, Марина Українець, Катерина Аргунова та киянин Юрій Старчевод привітали з річницею визволення від російсько-терористичних військ мешканців Рубіжного і Сєверодонецька на Луганщині. Також провели серію концертів для бійців восьмого полку спецпризначення, 73-го морського центру спецпризначення, першого і другого механізованого батальйонів 30-ї окремої механізованої бригади у Старобільську та Артемівську, завітали до поранених захисників і наших земляків-медиків у сватівському госпіталі.

До цього госпіталю митці навідалися з концертом вдруге за місяць. Внутрішньо їх не покидало відчуття, буцім вони не на Луганщині, в зоні АТО, а максимум – у Хмельницькому. Може, тому, що левова частка медперсоналу й медтехніки – з Хмельницького та Вінниці, і що тут їх зустрічали як рідних. Приїхали після опівдня, якраз у спеку. Працювали концерт традиційно на стадіоні. Хлопці сиділи на трибуні у затінку, а артистам випала сторона. Концерт вдавсь на славу. Сюди завітали також не лише поранені бійці, а й хлопці зі Старокостянтинова, котрі служать у сватівській військовій частині. Разом посміялися, проспівали, поплакали, заявили, що йдуть до перемоги [6, с. 8].

У жовтні – на початку листопада 2015 року від “Мистецької подільської сотні” відбрунькувалася нова “сотня”, яка одержала назву творчого об’єднання “Мистецька сотня “Тайдамаки”, яке очолив Віктор Шайда. А колишня “Мистецька подільська сотня” стала творчою сотнею “Рух до перемоги” (очільник Оксана Радушинська). Отож, творча сотня “Рух до перемоги” спільно з 42-м гарнізонним будинком офіцерів, за підтримки Генерального штабу ЗСУ здійснили чергову волонтерську поїздку в зону АТО, подарували яскраві концерти бійцям чотирьох частин у секторі А. Ця поїздка відбулася в День артилерійських військ, тому її головною метою було встигнути добратися до артилерійської частини, де командиром був хмельничанин полковник Валерій Лєсков, колишній “афганець” (нині – депутат обласної ради). Проте їхали не лише з розважально-мистецькою місією. Завезли бійцям майже чотири тонни усілякої всьачини: запакували під зав’язку вантажний бус та ще й порозпихали ящики під сидіння у пасажирському. Домашня консервація, квашенина, мед, яблука, крупи, вермішель, цукор, солодоші, домашня випічка, сало, смалець, олія, волоські горіхи, цвяхи, скоби, поліетиленова плівка, мішки, шкарпетки, теплі штани, куртки, подушки, книги, медикаменти. Ось неповний перелік того, чим потішили наших земляків, в окремих випадках виконали їх замовлення. Усе це впродовж місяця збиралося на підприємствах і організаціях, в школах, лікарнях і дитсадках, на заводах і у приватних підприємств. Гуманітарним вантажем переважно опікувалися фотограф “сотні” Петро Радушинський, репер Руслан Ковальчук, волонтери Максим Перепельця та отець Степан Капустинський.

Ще один відповідальний вантаж – ікона Святої Трійці. Вже кілька таких поїздок підряд розпочинаються з благословення священника храму Святої Трійці отця Степана. Артисти, волонтери, водії, “атовці”, котрих після завершення лікування

в Старокостянтинівському шпиталі підвозили до Харкова, – усі послухали напутнє слово духовного наставника і побажання гарної дороги та успіху в такій благій справі. А ще отець Степан передав ікону в капличку-бліндаж на території розташування однієї з частин. Вже в АТО, розпочинаючи концерт у сосновому лісі, на котрий майже одразу пообіді опускалися сутінки, митці передали зображення святого лику тамтешньому капелану отцю Михайлу.

Команда “сотні” співала для армійців і разом з ними грала на музичних інструментах, розмовляла, жартувала, розказувала анекдоти, танцювала (навіть “Танець маленьких каченят”), сумувала і згадувала загиблих побратимів, сповнювалася надією і переконанням у нашій перемозі. Словом, всі щоразу проживали передбачений концертною програмою (і понад концертний) час єдиним настроєм, єдиними думками і прагненнями з бійцями то й не дивно, що після фінальної пісні чи не до кожного з учасників колективу вишикувалася черга вояків, щоб подякувати і сфотографуватися на пам’ять [8, с. 14].

Найчастіше учасники новоствореної творчої сотні “Рух за перемогу” бувають у Старокостянтинівському військовому шпиталі, тому що взяли на себе зобов’язання і намагаються його дотримуватися. Тепер щомісяця вони бачать різні обличчя – молоді, літні, втомлені, зболені, зацікавлені... Але очі у них однакові. Очі людей, котрі бачили війну, дивилися у вічі смерті. Найбільше щастя, коли в цих очах з’являються довіра й надія, тому кожен з артистів щиро прагне такого результату. Під час чергового концерту митці подарували палітру пісень – естрадні, бардівські, повстанські, народні, навіть виконували пісні “на замовлення”... А ще багато танців, посмішок і трохи смутку.

За словами заступника командира по роботі з особовим складом шпиталю, начальника групи Євгена Савінкіна, подібні заходи неабияк впливають на пацієнтів. “Поліпшується загальний настрій, навіть на фізичному рівні з’являється більше сили. Я бачу це не лише по бійцях, а й з власного досвіду, адже також перебував в АТО і маю поранення. На концерті одразу збадьорився і сповнився енергії. Адже щомісяця на базі військового госпіталю Міністерства оборони України у Старокостянтиніві проходять лікування і реабілітацію до кількох сотень бійців. Вони цілковито забезпечені і медикаментами, і повноцінним харчуванням. Щоправда, медустанові потрібна підтримка волонтерів, зусиллями яких вдається вирішувати чимало побутових питань. Та й звичайне спілкування з “атовцями” неабияк допомагає процесу одужання. Наразі заклад власними силами, з допомогою благодійників здійснює ремонт душевих кімнат. Згодом, планують облаштувати в актовій залі мультимедійний центр, що, в свою чергу, також допоможе психологічному розвантаженню пацієнтів [9, с. 5].

Творча сотня “Рух до перемоги” у Міжнародний день волонтера у співпраці з обласним управлінням культури, національностей, релігії і туризму, на виконання культурно-мистецького проекту “Національні творчі колективи й театри України бійцям АТО”, ініційованого Міністерством культури України на підтримку бійців АТО і жителів Донбасу, відбула у зону бойових дій, щоб

дати концерт у День Збройних Сил України. Творча сотня у складі організатора, режисера-ведучої Оксани Радушинської, яскравих артистів Хмельницької філармонії скрипальки Майї Онишук, баяніста Олександра Якубова, вокаліста Степана Дробіта, барда Ігоря Білого, співачки Марії Мазур, репера Руслана Ковальчука, автора-виконавця з Києва Юрія Старчевода, звукооператора Сергія Грищука, фотографа Петра Радушинського навідувалася до військовослужбовців у Краматорську, а також в Олександрівку Донецької області, де спілкувалися з місцевими мешканцями. Обидва концерти були різними за репертуарним наповненням і глядацькою аудиторією, але однаково емоційно потужними та важливими. У Краматорську бійці зустрічали артистів як рідних, дякуючи за подароване свято й гостинці, запрошуючи приїздити знову. А в Олександрівці на концерт приходили цілими родинами і артистам вдалося догодити всім – від пенсіонерів до малечі [10, с. 15].

Дев'ять поїздок в АТО здійснила за 2015 рік подільська журналістка, письменниця, волонтерка і керівник творчої сотні “Рух до перемоги” Оксана Радушинська, навідавши разом з артистичними командами у місцях бойових зіткнень наших захисників. Тисячі облич, кілька десятків концертів у лісах, наметах, клубах, на фермах, складах, майданах, просто неба... До двадцяти тонн гуманітарного вантажу і тисячі кілометрів під колесами автобусів – між Хмельниччиною, Луганщиною, Донеччиною – від Маріуполя до Сватового, по всій лінії вогню. Окрім концертної програми, завезли до шести тонн продуктів харчування (консервацію, цукор, м'ясо, рибу, крупи, олію, сало, яблука, мандарини, різноманітні солодощі, домашню випічку, картоплю, буряки, цибулю), з одягу – кожухи, теплі штани, засоби гігієни, медикаменти, буржуйки, навіть подушки! Все, що збиралося упродовж місяця в Старокостянтинівському, Старосинявському, Красилівському районах. Варто зазначити, що вектор діяльності творчої сотні розширюється з кожною наступною поїздкою на Донбас. Цього разу до групи долучився психолог сьомої бригади тактичної авіації Фарит Сахіпов, котрий поділився з командирами підрозділів методичною літературою і власним досвідом щодо певних психологічних моментів, актуальних в умовах війни. Окрім того, командування авіаторів передало відеовітання колегам-армійцям з нагоди Дня сухопутних військ ЗСУ. А від Будинку офіцерів – подяка за постійну співпрацю. Також уперше у складі творчої сотні “Рух до перемоги” здійснив поїздку в АТО постійний волонтер колективу, капітан Олександр Петрук. Своїми піснями і жартами армієць збадьорив атовців [11, с. 5].

Своєрідним підсумком 2015 року для Оксани Радушинської стала відзнака “Благодійної України”. У Києві в Національному культурно – мистецькому комплексі “Мистецький арсенал” відбулася церемонія нагородження лауреатів Національного конкурсу “Благодійна Україна – 2015”. На адресу оргкомітету надійшла рекордна кількість заявок – 712. Серед учасників конкурсу соціально-відповідальний бізнес, громадські, волонтерські та благодійні організації і спільноти, фізичні особи, дитячі і молодіжні колективи, ініціативи

групи, об'єднання громадян, засоби масової інформації. Серед 49 лауреатів-благодійників, котрі допомагають учасникам АТО, сиротам, хворим, самотнім людям і бездомним тваринам, – і волонтерка, громадський діяч зі Старокостянтинова Оксана Радущинська. Вона посіла друге місце в номінації “Фізична особа. Волонтер” [12, с. 15].

Концерти на полігонах, де армії проходять бойове злагодження, є одним із різновидів волонтерсько-мистецької діяльності творчої сотні “Рух до перемоги”. У співпраці з 42-м гарнізонним будинком офіцерів на виконання доручення генерального штабу ЗСУ артисти-волонтери побували на Рівненському полігоні. Саме там сформовано з добровольців “Айдару”, “Донбасу” та підрозділів ЗСУ нову 10-ту гірсько-піхотну бригаду.

Замість сцени – причіпки двох ЗІЛів. Замість софітів – неймовірно тепле весняне сонечко. Замість м'яких крісел у глядацькій залі – грубі дерев'яні лавки, вкопані в піщаний ґрунт. У ролі декорацій – ряди військових наметів з синьо-жовтими прапорами, бездонно-блакитне квітнєве небо і ... важка військова техніка, що рухається дорогою. А глядачі – військові, які побували у найгарячіших точках сходу України. Для деякого це вже не перша війна – свого часу пройшли Афганістан. Оскільки ні їм, ні артистам творчої сотні не потрібно пояснювати, що таке АТО, говорили однією мовою, мислили схожими категоріями, відчували подібні емоції. Наснажувалися спілкуванням і товариством одні одних. Замість запланованих півтори години, концерт тривав понад дві. Хлопці просили ще і ще улюблених пісень, а творча сотня залюбки виконувала замовлення. Під супровід живих інструментів разом із глядачами співали “Варенички”, “Червону руту”, “Ленту за лентою”, “Весну” гурту “ВВ”, “Смуглянку”. Дивували майстерними мелодіями на лірі та сопілках у виконанні Ярослава Камінського, віртуозною грою на баяні Олександра Якубова, запальними піснями Юрія Вилавського і Сергія Скопа, драйвовим або ж навпаки ніжно – ліричним співом Марії Мазур, яскравим гумором і фірмовими “АТОшними коломийками” капітана ЗСУ Олександра Петрука, вишуканою поезією керівника творчої сотні поетеси Оксани Радущинської. Не дивно, що й по завершенню концерту артисти і бійці ніяк не могли розпрощатися – фотографувалися, залишали автографи на знамені, розповідали про пережите, сокровенне, мрії [13, с. 8].

У перервах між поїздками в АТО творча сотня “Рух до перемоги” не забувала і про військовослужбовців на полігонах України, котрі здійснюють тактичне навчання та бойове злагодження перед виїздом на Донбас. Спільно з 42-м гарнізонним будинком офіцерів у співпраці з об'єднанням українок “Яворина” і за безпосередньої участю начальника Львівського будинку офіцерів Віталія Провозіна сотня вчоргове побувала на Яворівському полігоні академії Сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного Міжнародного центру миротворчості та безпеки, що на Львівщині.

З першим концертом навідалися до 30-ї бригади. У її складі немало хмельничан і старокостянтинівців. Концерт відбувся просто неба. Погода сприяла,

хоча й підпсувала загальне враження пронизливим холодним вітром. Передали бійцям листи і малюнки від старокостянтинівських дітлахів, освячену вербу – бо ж навідалися Вербної неділі – від настоятеля храму Святої Трійці отця Степана Капустинського.

Далі був 184-й навчальний центр. Військовослужбовці, з якими митці зустрілися, свідомо обрали професію армієця, багато хто – вже після АТО. Концерт був неймовірним за рівнем позитивних емоцій, за піснями, танцями, взаєморозумінням поміж глядачами й артистами-волонтерами: Марією Мазур, Сергієм Скопом, Русланом Ковальчуком, Олександром Якубовим, Ярославом Камінським, Оксаною Радушинською. Не вперше долучилися до волонтерських виступів Марина Клишната і Сергій Куклюк. А з лівій’янку Анню Ласкар працювали вперше. Зі словами наснаження і власною поезією перед бійцями виступила дружина Героя Небесної сотні, Героя України Тетяна Боднарчук. Уже традиційно концерт видався довшим запланованого часу на добру низку пісень, котрі виконувалися разом із бійцями, які піднялися з місць і стояли справжньою стіною [14, с. 12].

Творча сотня “Рух до перемоги” спільно з 42-м Гарнізонним будинком офіцерів за погодженням з Генеральним штабом України, за ініціативи й організаційної підтримки обласного управління культури, національностей, релігії та туризму здійснила в травні 2016 р. волонтерську культурологічну поїздку в сектор “Маріуполь”. Побували митці з концертами і гостинцями у друзів сотні – “морських котиків”, навідалися до мотопіхотної і артилерійської бригад. Один із концертів дали для мешканців села Азовське. Завезли гостинці, передали листи-трикутнички від школярів і пенсіонерів (частину – особисто в руки, а іншу військові пообіцяли завести своїм побратимам на передовій). А найголовніше – подарували енергію мистецтва від артистів сотні: яскравий спів Марії Мазур, вишукану гру на сопілках Ярослава Камінського, авторський реп Руслана Ковальчука, щемливі “Чорнобривці” від Ігоря Грінкевича, легендарну “Групу крові” у виконанні Юрія Вилавського, неповторний спів чоловічого вокального гурту “Mikst” (Степан Дробіт, Руслан Фандуль, Ігор Грінкевич, Андрій Саріков, Андрій Юрченко) і Оксани Радушинської поетичне: “Ти виживеш в вогні. Ти пройдеш через дим!...”. А ще – українські народні пісні, котрі затягували всі разом, Гімн України з рукою на серці і тремтливими сльозами на очах. Працювали у складі творчої групи також волонтери: Сергій Скоп, Леся Храбовська, Наталія Шабельник [15, с. 4].

В червні творча сотня “Рух до перемоги” спільно з 42-м Гарнізонним будинком офіцерів вчергове повернулася з фронтних гастролей. Цього разу до когорти артистів-волонтерів долучилися працівники Центрального будинку офіцерів ЗС України (начальник – полковник Євген Блискун), самобутні та енергійні музиканти-співачки Юрій Звонар і Дмитро Чубаков. Яскраві концертні номери, творчі імпровазації, справжній шквал емоцій подарували бійцям Марія Мазур і Яна Гарманюк з Хмельницького, Юрій Старчевод із Києва, Сергій Скоп зі Старокостянтінова. Щемливим, натхненим словом зверталася до бійців ведуча

концерту Оксана Радушинська, авторську поезію підготувала волонтерка Тетяна Боднарчук. Навзаєм артисти отримали оплески від бійців, квіти й глибоку вдячність за чудовий настрій, увагу і можливість культурно відпочити. Під час відвідування військових частин член волонтерської команди, підполковник Фаріт Сахіпов спілкувався з командирами і давав поради з морально-психологічної підтримки бійців. Окрім мистецької місії, волонтери привезли арміяцям на передову смачні гостинці та малюнки й обереги від дітей [16, с. 5].

Не зраджуючи добровільно взятому на себе зобов'язання щомісяця здійснювати поїздки в зону АТО, творча сотня “Рух до перемоги” у випробуваному складі в черговий раз побувала з мистецько-гуманітарною поїздкою на фронт. Традиційно артисти і волонтери відвідали зі смачними гостинцями і професійною концертною програмою кілька військових підрозділів на першій-третьій лінії оборони, а згодом і в самому “пеклі” війни, на “нулі” в Авдіївці. Привітали з Днем ВДВ земляків-спецпризначенців з “вісімки” і десантників та земляків на Сарматі, завітали до 54-ої та 58-ої бригад, дали концерт для місцевих мешканців. Митці зустрілися з низкою подолян, надбали нових друзів та отримали кілька подяк від командування і кільканадцять сотень “дякую” від арміяців [18, с. 13].

Як стверджує керівник ГО “Творча сотня “Рух до перемоги””: “Наш рідний край сповнений милосердя. До нас звертаються мешканці міста та області, жертвуючи гроші чи продукти, відвідують нас сільські та міські очільники, освітяни, ветерани, не обходять нас своєю допомогою й підприємці. Нас знають і довіряють... Однак останнім часом спостерігається досить прикра тенденція: люди звикли до стану війни, душевно збайдужіли, часто можна почути, мовляв, чим я допоможу, я не вояк, не бізнесмен, не політик – від мене нічого не залежить... Однак сьогодні держава вже накопичила необхідні ресурси і здатна повноцінно підтримати фронт. Проте це означає, що і ми, прості українці, не маємо зачерствіти і не помічати спільної біди” [17, с. 8].

Таким чином, митці Хмельниччини (а за ними ще ціла когорта волонтерських організацій, освітян, культпрацівників, бізнесменів, підприємців, аграрників, медиків, ветеранів тощо) із щирою душею та відкритим серцем морально і матеріально підтримують бойовий дух наших воїнів АТО, і всієї Української армії, які більше двох років захищають суверенітет і незалежність нашої держави, боронять рідну землю від сусідів-агресорів. Нині важливо все – і запальна пісня, і душевне слово, і милосердя, і матеріально-фінансова допомога. Тому добродійні концерти митців краю – це той дорогоцінний бальзам, що зцілює душі і серця наших захисників. Митці Хмельниччини за два роки дали майже 250 концертів.

Список використаних джерел і літератури

1. Патра, С. Оксана Радушинська: “Якби не сиділа у візку, стояла б поруч із бійцями з автоматом...” / С. Патра // Проскурів. – 2016. – 10 березня.
2. Радушинська, О. Артисти Поділля – військовим / О. Радушинська // Проскурів. – 2014. – 17 квітня.

3. Радушинська, О. “Ви ті артисти з Хмельницького, що їздять по АТО з концертами?” / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 13 серпня.
4. Градова, К. Пісня – у підтримку бійців АТО / К. Градова // Проскурів. – 2014. – 2 жовтня.
5. Радушинська, О. Одинадцять благодійних концертів за місяць – заради українських армійців / О. Радушинська // Проскурів. – 2014. – 16 жовтня.
6. Радушинська, О. Концерти в зоні АТО / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 30 липня.
7. Радушинська, О. Рівненська, Волинська, Хмельницька області – географія чергових поїздок “Мистецької подільської сотні” / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 10 вересня.
8. Радушинська, О. Привітали артилеристів зі святом. У зоні АТО / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 12 листопада.
9. Радушинська, О. У госпіталь з концертом / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 26 листопада.
10. Гришук, С. У День Збройних Сил України артисти побували в АТО / С. Гришук // Проскурів. – 2015. – 17 грудня.
11. Радушинська, О. Двічі за тиждень – в АТО / О. Радушинська // Проскурів. – 2015. – 24 грудня.
12. Гришук, С. Відзнака “Благодійної України” – в Оксани Радушинської / С. Гришук // Проскурів. – 2016. – 31 березня.
13. Гришук, С. Концерт бійцям перед поїздкою в АТО / С. Гришук // Проскурів. – 2016. – 14 квітня.
14. Радушинська, О. Творча сотня побувала на Львівщині / О. Радушинська // Проскурів. – 2016. – 12 травня.
15. Радушинська, О. Творча сотня побувала в Маріуполі / О. Радушинська // Проскурів. – 2016. – 19 травня.
16. Гришук, С. Творча сотня вкотре побувала на передовій / С. Гришук // Проскурів. – 2016. – 23 червня.
17. Слободянюк, Т. Доброволець мистецького легіону / Т. Слободянюк // Подільські вісті. – 2016. – 19 січня.
18. Грибенко, С. Пісні для солдатів від “гайдамаків” / С. Грибенко // Подільські вісті. – 2015. – 17 грудня.

Yurii Blazeovich, Olga Blazeovich
Art hundreds “Movement to victory”
of Khmelnytsky region to ATO soldiers (2014–2016)

In the article on the basis of local periodicals covers the establishment and active activity of artists in Khmelnytsky region, united in creative teams and conduct volunteer art events in the area of ATO in military hospitals in various charity events and festivals.

The authors analyzed the forms, methods and tools that have been used and are used by artists volunteers during their trips to the East of Ukraine in the area of anti-terrorist operations, especially directly on the front end, where there

were soldiers-countrymen in various military units (80 single regiment of special purpose, military unit 3013, 73 special purpose maritime center, battalions of the 30th separate mechanized brigades, artillery units, etc.).

The authors highlighted hundreds of creative work of art hundreds “Movement to victory” in military hospitals Starokonstantinov, Vinnytsia, Khmelnytsky, Lutsk, Rivne, and in the area of ATO in frontline hospitals. Actively working artists and volunteers for military training areas in different regions of Ukraine. Despite some material difficulties, hundreds of members of the art hundreds “Movement to victory” continue its charitable work, with songs, dances and poems heal emotional and physical wounds of fellow fighters in the area ATO.

Keywords: Khmelnytsky, artists, art events volunteer, art hundreds “Movement to victory”, zone ATO, military hospitals, military training grounds.

Ю.И.Блажевич, О.И.Блажевич

Творческая сотня “Движение к победе” Хмельнитчины – воинам АТО (2014–2016 гг.)

На основе опубликованных журналистских материалов освещается становление и активная деятельность мастеров культуры Хмельнитчины, которая проводит волонтерские акции в зоне АТО, в военных госпиталях, на различных благотворительных мероприятиях и фестивалях.

Проанализированы формы, методы и средства, используемые волонтерами во время их поездок на Восток Украины, в зону антитеррористической операции, на передовой, где находились бойцы-земляки в различных воинских подразделениях (80-й отдельный полк спецназначения, военная часть А-3013, 73-й морской центр спецназначения, батальоны 30-й отдельной механизированной бригады, артиллерийская часть и т.п.). Подробно освещена деятельность творческой сотни “Движение к победе” в военных госпиталях Староконстантинова, Винницы, Хмельницкого, Луцка, Ровно, а также в зоне АТО, в приближенных к ней госпиталях, на военных полигонах в разных регионах Украины. Акцентируется, что несмотря на определенные материальные трудности, члены творческой сотни “Движение к победе” качественно исполняют своё благотворительное дело, песнями, танцами и стихами залечивают душевные и физические раны бойцов-земляков в зоне АТО.

Ключевые слова: Хмельнитчина, волонтерские творческие акции, творческая сотня “Движение к победе”, зона АТО, военные госпитали, военные полигоны.

Одержано 1 вересня 2016 року